

Rapport

I&O-Zetelpeiling 15 maart 2021

VVD levert verder in; D66 stijgt door; Volt en Ja21 maken goede kans

Colofon

Maart peiling #2 I&O Research

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2021/69

Datum

maart 2021

Auteurs

Peter Kanne
Milan Driessen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron (I&O Research) duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten	4
1 I&O-zetelpeiling: VVD levert verder in	7
1.1 VVD levert verder in, D66 stijgt door	7
1.2 Wie verliest aan wie en waarom?	9
1.3 Aandeel zwevende kiezers	11
1.4 Partij van tweede (of derde) voorkeur	12
1.5 Stemgedrag 2021 vs. stemgedrag 2017	13
2 Onderzoeksverantwoording	14

Belangrijkste uitkomsten

VVD levert verder in; D66 stijgt door; Volt en Ja21 maken goede kans

In de meest recente I&O-zetelpeiling – die liep van vrijdag 12 tot maandagochtend 15 maart – zien we de VVD verder inleveren (van 36 naar 33 zetels) en D66 verder stijgen (van 16 naar 19 zetels).

Bij peilingen (steekproefonderzoek) moet rekening gehouden worden met onnauwkeurigheidsmarges. Voor VVD (21,0%, marge 1,6%) en D66 (11,8%, marge 1,3%) zijn dat (ruim) 2 zetels. De verschuiving voor D66 is statistisch significant, die voor VVD en PvdA zijn dat nipt.

Als we naar deze zetelpeiling kijken – 2 dagen voor de verkiezingen – valt op hoezeer hij lijkt op de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Van de winst die de VVD boekte in de coronacrisis is niets over: nu 33 zetels, vier jaar geleden ook 33 zetels. Ook de andere coalitiepartijen (PVV, D66 en ChristenUnie) hebben nu in de I&O-peiling ongeveer evenveel (virtuele) zetels als ze bij de verkiezingen van 2017 behaalden.

Voor de linkse partijen geldt dit niet: GroenLinks (van 14 naar 11) en SP (van 14 naar 10) staan op verlies, de PvdA op een klein plusje (van 9 naar 11 zetels).

Tabel 1 - I&O Zetelpeiling 15 maart 2021

	TK 2017	13 mrt 2020		1 feb 2021	15 feb 2021	2 mrt 2021	8 mrt 2021	15 mrt 2021		t.o.v. 8 mrt	t.o.v. TK17
VVD	33	27		43	39	37	36	33		-3	0
PVV	20	17		19	19	19	19	20		+1	0
CDA	19	14		19	18	17	15	16		+1	-3
D66	19	10		12	14	15	16	19		+3	0
GroenLinks	14	17		11	12	12	11	11		0	-3
SP	14	9		11	10	9	10	10		0	-4
PvdA	9	14		13	13	13	13	11		-2	+2
CU	5	6		7	5	5	6	6		0	+1
PvdD	5	6		5	5	6	5	5		0	0
50Plus	4	10		1	1	2	2	1		-1	-3
SGP	3	4		3	3	4	4	3		-1	0
DENK	3	1		2	3	2	3	2		-1	-1
FvD	2	15		3	4	5	4	5		+1	+3
JA21	-	-		1	3	2	2	2		0	+2
Volt	-	-		-	1	2	3	4		+1	+4
Bij1	-	-		-	-	-	1	1		0	+1
BBB	-	-		-	-	-	-	1		+1	+1
Totaal	150	150		150	150	150	150	150			

Switchers: Kaag overtuigt, o.a. met klimaat

De VVD levert dus drie zetels in, deze gaan vooral naar D66 en daarna naar CDA en PVV. D66 wint er drie, deze komen van PvdA, GroenLinks, VVD en CDA¹.

Waarom laten sommige kiezers de VVD in de steek? En waarom stappen kiezers over naar D66? Vorige week constateerden we al dat de kiezers (iets) inhoudelijker gaan stemmen, dat wordt vandaag bevestigd. We zien de volgende patronen:

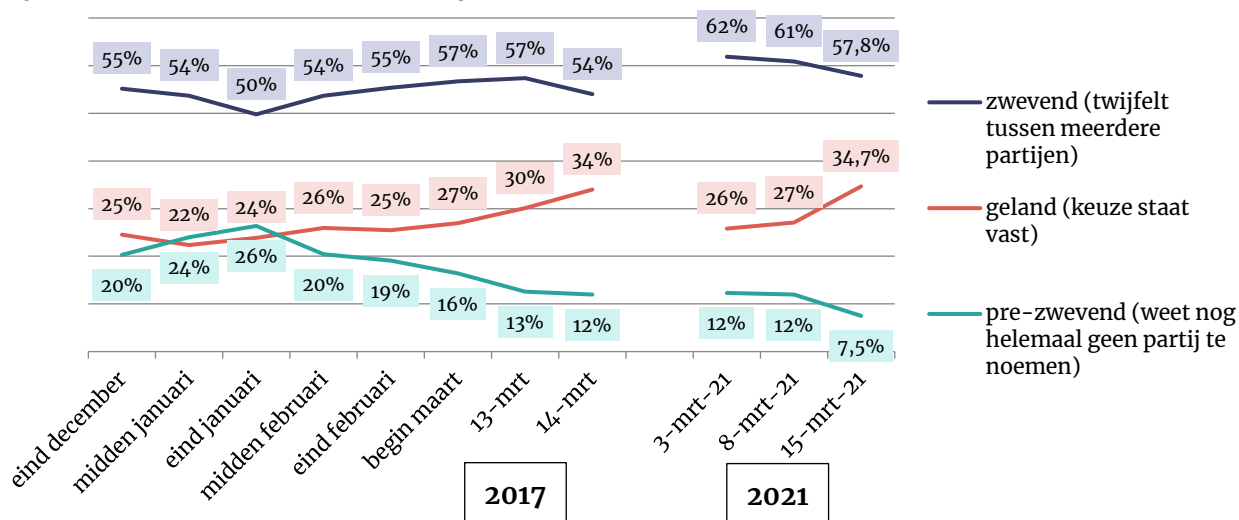
- Voor mensen die overstappen naar D66 is het klimaat belangrijk en dat vinden ze onvoldoende terug bij de VVD
- Sigrid Kaag overtuigt als lijsttrekker, andere lijsttrekkers (Hoekstra, Klaver, Ploumen vallen tegen of overtuigen onvoldoende)
- Mensen hebben stemhulpjes ingevuld (D66, CDA)
- Kiezers gaan strategisch denken (de VVD wordt toch wel de grootste, dan kan ik met een stem op een andere partij wat meer de richting aangeven)
- Andere inhoudelijke argumenten: zorg, toeslagenaffaire

Aandeel zwevende kiezers

Op dit moment zegt 35 procent van alle kiezers die gaan stemmen zeker te weten op welke partij ze gaan stemmen. Twee derde is dus nog ‘zwevend’ (66%²). Dit lijkt sterk op de situatie in 2017, toen enkele dagen voor de verkiezingen 66 procent het nog niet (zeker) wist.

Zweven betekent overigens niet dat men helemaal niet weet wat te gaan stemmen: 58 procent heeft wel een eerste voorkeur maar overweegt ook nog andere partijen, 8 procent weet het helemaal nog niet.

Figuur 1 – Aandeel zwevende kiezers op drie manieren berekend

Voor VVD-kiezers komen ook CDA (15%) en D66 (14%) nog in aanmerking. Omgekeerd kijken CDA-kiezers nog naar VVD (27%) en D66 (17%).

¹ Van de kiezers die vorige week aan de peiling deelnamen (n = 1.820) is 10 procent van mening veranderd. VVD daalt in percentages van 22,7 naar 21,0 procent, een verschil van 1,7 procentpunt. D66 stijgt in percentages van 10,1 naar 11,8 procent, een verschil van 1,7 procentpunt.

² 57,8% + 7,5% = 66,3%

D66-kiezers overwegen ook nog GroenLinks (24%), PvdA (20%), VVD (17%) en Volt (13%).

Kansen voor nieuwe partijen

Het verlies aan zetels van de linkse partijen, CDA en 50Plus komt vooral ten goede aan (relatief) nieuwe partijen: FvD had in 2017 2 zetels en zou er nu 5 krijgen. Verder maken maar liefst vier nieuwe partijen kans op zetels: Volt staat nu virtueel op 4 zetels, JA21 op 2 en BIJ1 handhaaft zich nipt met 1 zetel.

De BoerBurgerBeweging komt voor het eerst op 1 zetel. Rekening houdend met marges zouden dat er voor BIJ1 en BBB ook nog 0 kunnen worden, de kans dat JA21 en Volt daadwerkelijk in de Kamer komen is wel groot.

Echter: de mate waarin kiezers van deze nieuwe partijen zeker weten dat ze op deze partijen gaan stemmen, houdt niet over. Slechts een op vijf kiezers van Volt en JA21 weet zeker dat ze op deze partijen gaan stemmen. Ook bij de DENK-, GroenLinks-, PvdD- en 50Plus-kiezers ligt dit percentage relatief laag.

Van de huidige VVD-kiezers daarentegen zegt 55 procent dat de keuze al vast staat, voor SGP-kiezers is dat maar liefst 63 procent.

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdagochtend 12 tot maandagmorgen 15 maart 2021. Er werkten in totaal 2.812 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. Het grootste deel hiervan is afkomstig uit het I&O Research Panel, een beperkt aantal respondenten vulden de vragenlijst in via het panel van PanelClix.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.812$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 1,8 procent.

1 I&O-zetelpeiling: VVD levert verder in

1.1 VVD levert verder in, D66 stijgt door

In de meest recente I&O-zetelpeiling – die liep van vrijdag 12 tot maandagochtend 15 maart – zien we de VVD verder inleveren (van 36 naar 33 zetels) en D66 verder stijgen (van 16 naar 19 zetels).

Bij peilingen (steekproefonderzoek) moet rekening gehouden worden met onnauwkeurigheidsmarges. Voor VVD (21,0%, marge 1,6%) en D66 (11,8%, marge 1,3%) zijn dat (ruim) 2 zetels.

De verschuiving voor D66 is statistisch significant, die voor VVD en PvdA zijn dat nipt.

Alle andere verschuivingen zijn niet significant t.o.v. vorige week.

Andere opvallende zaken in deze peiling:

- Deze zetelpeiling lijkt sterk op de uitslag bij TK2017 voor de grote partijen
- PVV handhaaft zich op tweede plaats (gedeeld met D66)
- Nieuwe partijen maken kans:
 - Volt nu naar 4 zetels
 - JA21 op 2 zetels
 - De BoerBurgerBeweging komt voor het eerst op 1 zetel
 - BIJ1 handhaaft zich op 1 zetel (nipt)

Tabel 2 - Peiling Tweede Kamerverkiezingen in zetels

“Op welke partij denkt u te gaan stemmen?” Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen (n=2.484).

UITSLAG	P E I L I N G																+/-	+/-	
	TK '17	13 mr 20	30 mr 20	12 mei 20	9 jun 20	7 juli 20	7 spt 20	12 okt 20	16 nov 20	15 dec 20	11 jan 21	25 jan 21	1 feb 21	15 feb 21	2 mrt 21	8 mrt 2021			15 mrt 2021
VVD	33	27	36	43	45	39	40	42	44	43	43	42	43	39	37	36	33	-3	0
PVV	20	17	15	13	15	16	19	19	21	22	20	19	19	19	19	19	20	+1	0
CDA	19	14	14	13	14	17	13	14	13	19	18	17	19	18	17	15	16	+1	-3
D66	19	10	9	8	11	14	13	14	13	13	13	14	12	14	15	16	19	+3	0
GL	14	17	16	16	15	16	15	14	13	12	13	13	11	12	12	11	11	0	-3
SP	14	9	9	11	10	9	10	9	10	9	10	11	11	10	9	10	10	0	-4
PvdA	9	14	14	15	13	12	13	13	13	13	11	12	13	13	13	13	11	-2	+2
CU	5	6	7	7	7	7	7	7	7	6	7	7	7	5	5	6	6	0	+1
PvdD	5	6	6	5	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	6	5	5	0	0
50Plus	4	10	7	1	1	0	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	-1	-3
SGP	3	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	-1	0
DENK	3	1	1	1	0	0	1	2	2	1	1	1	2	3	2	3	2	-1	-1
FvD	2	15	12	12	11	12	10	7	6	4	4	4	3	4	5	4	5	+1	+3
JA21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	3	2	2	2	0	+2
Volt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	4	+1	+4
Bij1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	+1	+1
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	+1	+1
Totaal	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150	150		

Tabel 3 - Peiling Tweede Kamerverkiezingen in percentages

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen en heeft eerste voorkeur (n=2.484, in percentages).

	PEILING (in %)																	Marge
	TK 2017	13 mrt 20	30 mrt 20	12 mei 20	9 jun 20	7 juli 20	7 sept 20	12 okt 20	16 nov 20	15 dec 20	11 jan 21	25 jan 21	1 feb 21	15 feb 21	2 mrt 21	8 mrt 21	15 mrt 21	
VVD	21,3	18,0	23,2	28,4	28,1	24,9	26,0	26,9	28,2	27,4	27,5	27,1	27,3	24,6	23,4	22,7	21,0	(19,4; 22,6)
PVV	13,1	11,0	9,9	8,4	9,9	10,4	12,5	12,5	13,5	14,2	12,8	12,3	12,1	12,0	11,8	11,9	12,5	(11,2; 13,8)
CDA	12,4	9,6	9,0	8,5	8,9	11,1	8,7	8,8	8,7	12,5	11,8	11,2	11,9	11,9	11,2	10,0	10,2	(9; 11,4)
D66	12,2	6,5	5,7	5,2	7,2	9,1	8,6	9,4	8,4	8,3	9,0	9,0	7,9	8,8	9,4	10,1	11,8	(10,5; 13,1)
GL	9,1	11,1	10,7	10,5	10,0	10,3	10,1	9,0	8,2	8,1	8,9	8,5	7,1	8,2	7,5	7,4	7,2	(6,2; 8,2)
SP	9,1	6,0	6,1	7,1	6,3	6,1	6,5	6,2	6,6	6,0	6,5	7,1	6,9	6,8	6,2	6,5	6,8	(5,8; 7,8)
PvdA	5,7	9,5	9,5	9,7	8,7	8,0	8,4	8,7	8,7	8,9	7,1	7,9	8,3	8,8	8,1	8,6	7,4	(6,4; 8,4)
CU	3,4	4,1	5,0	4,8	4,9	4,4	4,6	4,6	4,7	3,8	5,1	4,6	4,5	3,6	3,7	3,8	3,9	(3,1; 4,7)
PvdD	3,2	4,0	4,2	3,5	3,1	3,1	3,2	3,2	3,1	3,1	3,2	2,7	3,3	3,4	3,9	3,5	3,2	(2,5; 3,9)
50+	3,1	6,6	5,0	0,7	1,0	0,5	1,3	1,0	1,1	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	1,6	1,8	1,0	(0,6; 1,4)
SGP	2,1	2,6	2,8	3,1	3,1	2,9	2,2	2,5	2,3	2,4	2,3	2,5	2,5	2,5	2,6	2,5	2,4	(1,8; 3)
DENK	2,1	0,9	0,7	0,7	0,4	0,5	0,7	1,3	1,3	0,8	0,8	0,9	1,9	1,9	1,8	1,9	1,3	(0,8; 1,8)
FvD	1,8	9,8	7,7	8,2	7,4	7,9	6,7	4,8	4,1	2,9	2,9	2,9	2,5	2,6	3,2	2,9	3,2	(2,5; 3,9)
JA21											1,3	1,5	1,1	2,0	1,7	1,6	1,8	(1,3; 2,3)
Volt														0,7	1,6	2,3	3,2	(2,5; 3,9)
Bij1																0,7	0,7	(0,4; 1,0)
BBB																0,5	0,9	(0,5; 1,3)
Anders ³	0,6	0,4	0,3	0,8	0,4	0,4	0,7	0,8	0,5	0,4	0,1	1,0	2,1	1,3	2,0	2,0	1,5	
Waarvan:																		
CO																0,4	0,3	(0,1; 0,5)
NIDA																0,2	0,2	(0; 0,4)
PP																0,3	0,1	(0; 0,4)
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

³ Geen van de overige partijen komt boven de kiesdrempel uit.

1.2 Wie verliest aan wie en waarom?

De VVD levert dus drie zetels in, D66 wint er drie. Waar gaan deze zetels naartoe, waar komen ze vandaan en waarom?

In Tabel 3 is te zien dat de VVD in percentages daalt van 22,7 procent naar 21,0 procent, een verschil van 1,7 procent⁴. Deze gaan vooral naar D66 en daarna naar CDA en PVV.

En D66 wint dus drie zetels. In Tabel 3 is te zien dat D66 in percentages stijgt van 10,1 procent naar 11,8 procent, een verschil van 1,7 procent. Deze komen hoofdzakelijk van PvdA, GroenLinks, VVD en CDA.

Waarom laten sommige kiezers de VVD in de steek? En waarom stappen kiezers over naar D66?

Vorige week constateerden we al dat de kiezers (iets) inhoudelijker gaat stemmen, dat wordt vandaag bevestigd. We zien de volgende patronen:

- Voor mensen die overstappen naar D66 is het klimaat belangrijk en dat vinden ze onvoldoende terug bij de VVD
- Sigrid Kaag overtuigt als lijsttrekker, andere lijsttrekkers (Hoekstra, Klaver, Ploumen vallen tegen of overtuigen onvoldoende)
- Mensen hebben stemhulpen ingevuld (D66, CDA)
- Kiezers gaan strategisch denken (de VVD wordt toch wel de grootste, dan kan ik met een stem op een andere partij wat meer de richting aangeven)
- Andere inhoudelijke argumenten: zorg, toeslagenaffaire

Enkele citaten:

Van VVD naar D66:

- *Ik vind het optreden van Siegrid Kaag erg goed en kan me prima vinden in haar standpunten. Ik vind het ook tijd voor een nieuwe premier en een vrouw lijkt me goed.*
- *De kieswijzer heeft me hierbij geholpen*
- *Ik waardeer dhr. Rutten, maar mevr. Kaag spreekt mij ook erg aan. Ik waardeer het beleid op gebied van duurzaamheid bij D66 meer dan bij de VVD*
- *Meer aandacht voor het klimaatbeleid. VVD wint waarschijnlijk, dus mijn stem is ook een tactische keuze.*
- *Meer focus op klimaat, ouders, energie*
- *Positieve insteek, teleurstelling in ontwikkeling Covid beleid en toeslagenaffaire(s)*

Van VVD naar CDA:

- *Lijsttrekker Wopke Hoekstra en voorstel inkorten WW termijn spreken mij meer aan nu*
- *Niet eerder verdiept in het programma van het CDA.*
- *Stemwijzer en kieswijzer ingevuld en beide keren kwam het CDA als eerste uit de bus*
- *Uitgangspunten sluiten beter aan dan de VVD. Met name klimaat.*

Van VVD naar PVV:

- *Ik ben bang dat Rutte te veel samen gaat in een kabinet over links, zelf twijfel ik ook over toch op links gaan omdat ik vind dat het cda en d66 te veel willen bezuinigen op de zorg en daar ben ik het niet mee eens. Rutte zal hoogstwaarschijnlijk met deze partijen samen gaan dus twijfel ik.*

⁴ Van de kiezers die vorige week aan de peiling deelnamen (n = 1.824) is 10 procent van mening veranderd.

- *PVV heeft meer standpunten die voor mij voordeliger zijn als verpleegkundige in het ziekenhuis. Daarbij heeft Rutte het ziekenhuis kapot bezuinigd*
- *PVV kwam deze week wat gematigder over.*
- *Vvd krijgt waarschijnlijk de meeste stemmen dus dit is een tactische stem.*

Van VVD naar PvdD:

- *Omdat alleen de partij voor de dieren `de mens als onderdeel van de natuur ziet, de vvd ziet de mens `als gebruiker van de natuur.*

Van VVD naar SP:

- *Volgens stemwijzer kom ik dichterbij sp en Marijnessen spreekt me aan*

Van PvdA naar D66:

- *Charisma, ik mis bij de PVDA een leider een jonge vent of vrouw, een nieuw fris gezicht! Daadkrachtiger, pvda blijft te klein. De partijleider spreekt mij enorm aan en het programma van D66 vind ik prima.*

Van GL naar D66:

- *Klimaatplannen D66: windmolens op zee (minder horizonvervuiling) en evt. gedeeltelijk kernenergie. Verder spreekt Kaag me enorm aan en heeft ze prima debatten gevoerd. Klaver was ook erg goed tegen Hoekstra overigens. Ik lees steeds meer de details achter de plannen en dan sta ik achter die van D66. Klimaat, onderwijs, huisvesting, racisme/seksisme en medisch ethisch*

Van CDA naar D66

- *Kaag erg sterk, Hoekstra niet zo sterk. Belangrijkste standpunten enigszins op een lijn*

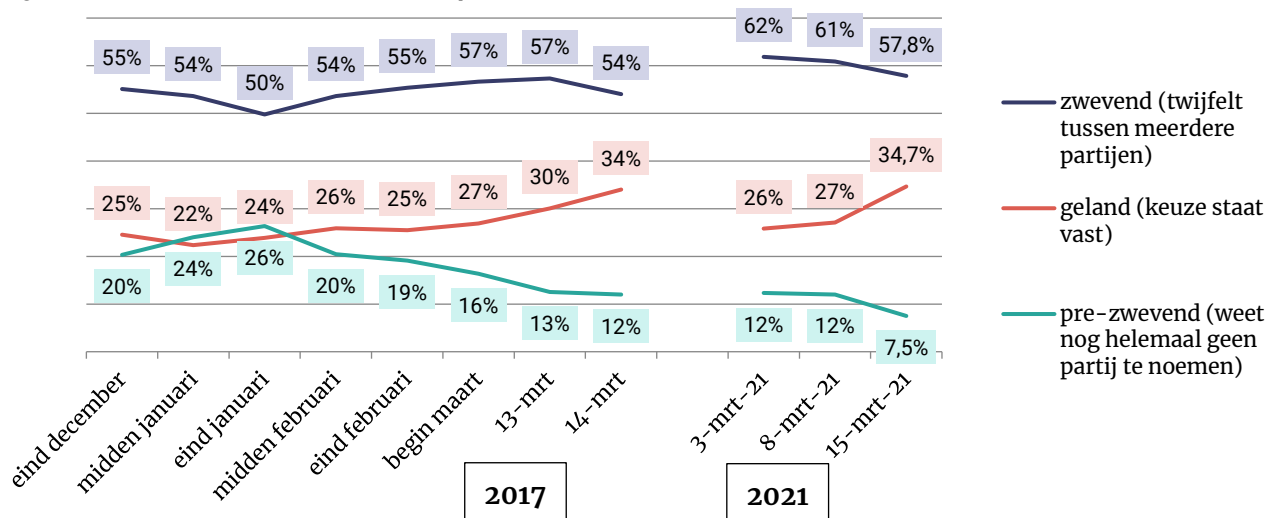
1.3 Aandeel zwevende kiezers

Op dit moment zegt 35 procent van alle kiezers die gaan stemmen zeker te weten op welke partij ze gaan stemmen. Twee derde van de kiezers is dus nog ‘zwevend’ (66%⁵).

Dit lijkt sterk op de situatie in 2017, toen enkele dagen voor de verkiezingen 66 procent het nog niet (zeker) wist.

Zweven betekent overigens niet dat men helemaal niet weet wat te gaan stemmen: 58 procent heeft wel een eerste voorkeur maar overweegt ook nog andere partijen, 8 procent weet het helemaal nog niet.

Figuur 2 – Aandeel zwevende kiezers op drie manieren berekend

⁵ 57,8% + 7,5% = 66,3%

1.4 Partij van tweede (of derde) voorkeur

Bijna vier op de tien kiezers met een eerste voorkeurspartij zijn ‘geland’: 38 procent zegt geen andere partij (meer) te overwegen.

Van de huidige VVD-kiezers zegt 55 procent dat deze keuze vast staat, voor SGP-kiezers is dat maar liefst 63 procent. Ook FvD- en CU-kiezers zijn al behoorlijk overtuigd van hun stem op deze partijen (43% en 41%).

Bij vrijwel alle partijen neemt deze ‘zekerheid’ toe ten opzichte van een week geleden. Deze zekerheid is echter laag onder kiezers van Volt, JA21, DENK, GroenLinks, PvdD en 50Plus.

Voor VVD-kiezers komen ook CDA (15%) en D66 (14%) nog in aanmerking.

Omgekeerd kijken CDA-kiezers nog naar VVD (27%) en D66 (17%).

D66-kiezers overwegen ook nog GroenLinks (24%), PvdA (20%), VVD (17%) en Volt (13%).

Tabel 4 - Andere partijen die worden overwogen door mensen die weten waarop te stemmen

“Zijn er andere partijen die voor u in aanmerking komen om op te stemmen?” (in procenten)

Basis: heeft eerste voorkeur (n=2.484)

	Huidige stemvoorkeur															
	Totaal	VVD	PVV	CDA	D66	GL	SP	PvdA	CU	PvdD	50+*	SGP	Denk*	FvD*	JA21*	Volt*
Keuze staat vast	38%	55%	34%	32%	32%	27%	38%	35%	41%	30%	30%	63%	19%	43%	21%	21%
VVD	8%	0%	9%	27%	17%	3%	2%	5%	11%	6%	5%	4%	0%	4%	31%	2%
PVV	5%	7%	0%	2%	0%	1%	5%	2%	1%	1%	5%	4%	0%	36%	34%	0%
CDA	8%	15%	6%	0%	6%	1%	6%	6%	30%	3%	32%	4%	0%	0%	10%	0%
D66	12%	14%	2%	17%	0%	28%	9%	29%	6%	14%	8%	0%	13%	0%	2%	49%
GroenLinks	10%	3%	0%	3%	24%	0%	14%	28%	5%	30%	3%	0%	0%	0%	0%	41%
SP	6%	1%	10%	3%	5%	18%	0%	16%	3%	20%	3%	0%	21%	3%	11%	4%
PvdA	9%	1%	1%	6%	20%	25%	23%	0%	5%	15%	12%	0%	50%	0%	2%	19%
CU	5%	3%	1%	17%	3%	3%	6%	4%	0%	3%	0%	26%	0%	2%	3%	7%
PvdD	6%	1%	1%	0%	8%	24%	11%	8%	5%	0%	3%	0%	20%	4%	2%	9%
50 Plus	2%	2%	2%	3%	1%	0%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%
SGP	1%	0%	2%	4%	0%	0%	0%	0%	9%	0%	0%	0%	0%	3%	5%	0%
DENK	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
FvD	4%	1%	22%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	5%	1%	0%	0%	5%	0%
Volt	5%	3%	1%	2%	13%	8%	4%	6%	4%	7%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
JA21	5%	5%	17%	5%	1%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	3%	0%	8%	0%	0%
Bij1	1%	0%	0%	0%	2%	4%	2%	1%	0%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	4%
BBB	1%	0%	3%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	0%
NIDA	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	47%	0%	0%	0%
Piratenpartij	1%	0%	1%	1%	0%	2%	0%	1%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
Anders	1	0%	1%	1%	1%	2%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	8%	0%	5%
Weet niet	7	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
N =	2.274	467	245	204	266	186	151	189	116	89	21	70	33	74	45	74

* Cijfers indicatief; n < 50

Bron: I&O Research, maart 2021

1.5 Stemgedrag 2021 vs. stemgedrag 2017

Ten opzichte van 2017 weten met name de SGP, PVV en ChristenUnie kiezers vast te houden. Een groot aandeel van de kiezers die in 2017 op deze partijen stemde, zou dit nu weer doen.

Daarna volgt een groep partijen waarvan (ruim) de helft van de kiezers in 2017 nu weer op deze partij zou stemmen: CDA (54%), D66 (55%), GroenLinks (42%), SP (49%) en PvdD (41%).

Een meerderheid van de kiezers die in 2017 op FvD of 50Plus stemden zou dat nu niet weer doen.

De kiezers van 50Plus gaan naar allerlei partijen: VVD, JA21, CDA, PvdA, BBB, D66, PVV, SP.

Een aantal partijen doet bij deze Tweede Kamerverkiezingen voor het eerst mee. Volt haalt op dit moment drie zetels en trekt met name kiezers die in 2017 op D66 of GroenLinks stemden.

Tabel 5 – Op welke partij zou u op dit moment stemmen bij de Tweede Kamerverkiezingen? Naar stemgedrag TK2017

Basis: zou zeker/waarschijnlijk stemmen (n=2.484).

Stem-gedrag nu	Totaal	VVD	PVV	CDA	D66	GL	SP	PvdA	CU	PvdD	50+	SGP	FvD
VVD	19%	74%	6%	13%	8%	1%	3%	5%	6%	1%	13%		7%
PVV	12%	3%	70%	5%	1%	1%	4%	1%		1%	7%	2%	27%
CDA	9%	5%	0%	54%	5%	1%	5%	4%	4%	1%	11%	1%	3%
D66	11%	4%		2%	55%	13%	5%	12%	1%	8%	8%		2%
GL	7%	1%		1%	5%	42%	6%	4%	2%	10%			
SP	6%	0%	3%	1%	2%	4%	49%	4%	1%	5%	6%	1%	3%
PvdA	7%	0%	1%	3%	6%	13%	8%	58%	3%	8%	10%		
CU	4%	1%	1%	5%	1%	1%			70%	1%	2%	2%	
PvdD	3%	1%	1%	0%	2%	6%	4%			41%			3%
50Plus	1%	1%	1%	0%	0%	0%	1%	2%		3%	7%		1%
SGP	2%	0%	0%	1%		0%			5%			91%	
FvD	3%	2%	8%	1%	1%		3%	1%		3%	2%		23%
Volt	3%	2%		0%	9%	6%	1%	2%	2%	4%		2%	2%
JA21	2%	1%	1%	0%			1%		1%	2%	11%	2%	12%
Bij1	1%					2%	1%		1%	2%			
BBB	1%	0%	2%	1%	0%		1%				7%	2%	2%
Anders	1%	0%	1%	0%	1%	0%	1%				5%	3%	3%
Weet (nog) niet	8%	4%	5%	8%	5%	8%	8%	9%	5%	6%	9%	6%	6%
Wil niet zeggen	1%	0%	0%			0%				1%			7%

2 Onderzoeksverantwoording

Verantwoording

I&O Research voerde een landelijk representatief onderzoek uit onder 2.812 Nederlanders van 18 jaar en ouder. Het onderzoek vond plaats van vrijdagochtend 12 maart tot maandagmorgen 15 maart 2021.

In totaal werkten 2.812 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. Het grootste deel hiervan is afkomstig uit het I&O Research Panel en 220 respondenten vulden de vragenlijst via het panel van PanelClix. Sommige vragen hebben een afwijkende steekproefbasis en zijn niet aan alle deelnemers gesteld. Indien dit het geval is wordt dit bij de figuur vermeld.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.812$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 1,8 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 20252-Annex A gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl